

Pedagogische visie basisschool Bernadette

Inleiding:

Gedrag en leren zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Team Bernadette is er van overtuigd dat een leerling die lekker in zijn vel zit, over het algemeen ook goede leerprestaties zal neerzetten (Van Overveld, 2016). Niet voor niets is **welbevinden** één van de sleutelbegrippen waaruit wij kijken, denken en handelen. Dit doen wij vanuit de volgende kernwaarden: **gelijkwaardigheid, duurzaamheid, veiligheid, verantwoordelijkheid, samenwerken** en **communicatie**.

Gelijkwaardigheid is een groot goed op basisschool Bernadette. Iedereen is welkom en mag zichzelf zijn, ongeacht culturele achtergrond, geloofsovertuiging of geaardheid. Wij zijn trots op de diversiteit van onze populatie en zien dit als een kracht van de school. Onze leerlingen ontwikkelen zich binnen een reële afspiegeling van de maatschappij. Wij voelen ons medeverantwoordelijk voor het opvoeden van onze leerlingen tot verantwoordelijke burgers die respect hebben voor onderlinge verschillen. Wij zien het als onze taak een bijdrage te leveren aan persoonsvorming (Biesta, 2011) en het leren en oefenen van sociaal-emotionele vaardigheden (Van Overveld, 2017) die aansluiten bij de toekomst.

Duurzaam (gedrags)problemen voorkomen:

Basisschool Bernadette heeft de volkswijsheid 'voorkomen is beter dan genezen' hoog in het vaandel staan. Daarom zetten wij op basisschool Bernadette vooral in op preventie van (gedrags)problemen. Dit doen wij aan de hand van het 'three-tier model' (zie Figuur 1), ook wel bekend als 'de kegel van afstemming'.

Primaire preventie

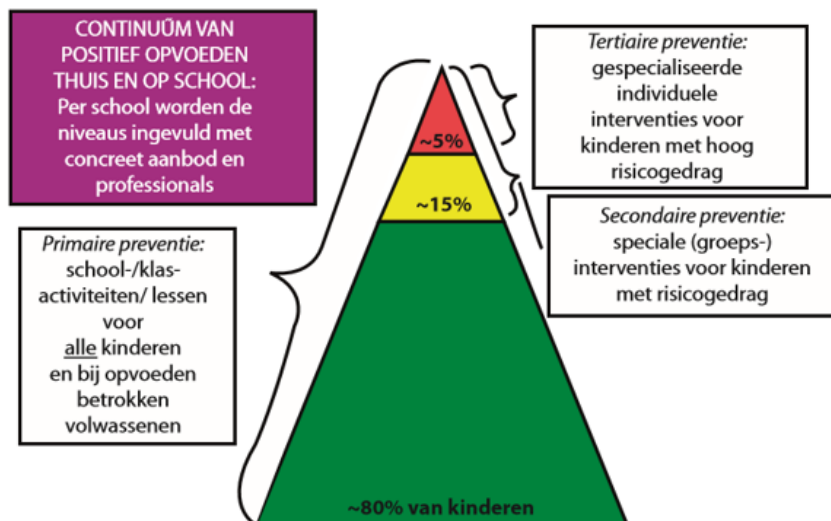
Wij vinden het belangrijk om veel aandacht te besteden aan primaire preventie. 80-90 % van de leerlingen heeft hier voldoende steun aan (Goei et al., 2010). Wanneer dit niveau goed is uitgewerkt, zijn er minder specifieke maatregelen en interventies nodig op secundair en tertiair niveau (Van Overveld, 2016).

Primaire preventie bestaat uit een algemene, universele (zie ook kopje 'Heleschoolbenadering') aanpak die bestemd is voor alle kinderen uit een groep of school en die de individuele leerlingen niet stigmatiseert of uitsluit.

Secondaire preventie:

Voor 5-10% van de leerlingen (de groepen risicoleerlingen) is een aanpak op groepsniveau alleen onvoldoende (Goei et al., 2010). Wij vinden het belangrijk om op dit niveau interventies in te zetten die zich specifiek richten op het aanpakken van invloedrijke risicofactoren in het kind en/of de omgeving (zie ook kopje 'Heleschoolbenadering') (Van Overveld, 2016).

Figuur 1. Three-tier model.

(Greenwood, Kratochwill & Clements, 2008)

Tertiaire preventie:

Voor zo'n 1-5% van de leerlingen zijn aanvullende interventies nodig op tertiair niveau. Deze leerlingen zijn vaak niet goed in staat hun gedrag aan te passen. Bij deze groep vinden wij het belangrijk om samen met ouders, IB en eventuele externe deskundigen kritisch te kijken naar wat de leerling nodig heeft om vervolgens een intensieve, langdurige aanpak toe te passen.

(De concrete uitwerking van deze preventieniveaus is terug te vinden in het document 'Pedagogisch beleid basisschool Bernadette').

21^e eeuwse vaardigheden

Wij streven ernaar onze leerlingen goed voor te bereiden op de toekomst door hen 21^e eeuwse vaardigheden bij te brengen.

Het model voor 21^e eeuwse vaardigheden (zie Figuur 2) laat zien dat sociaal-emotionele competentie óók in de toekomst van groot belang is. Communiceren, samenwerken, sociale en culturele vaardigheden, zelfregulering, kritisch denken, creatief denken en probleem oplossen zijn vaardigheden die binnen ons pedagogisch kader belangrijk gevonden en geleerd worden.

Figuur 2: Het model voor 21^e eeuwse vaardigheden (21st century skills) zoals het is ontwikkeld door SLO en Kennisnet. Geraadpleegd via: <https://www.kennisnet.nl/artikel/6648/alles-wat-u-moet-weten-over-21e-eeuwse-vaardigheden/>

Heleschoolbenadering

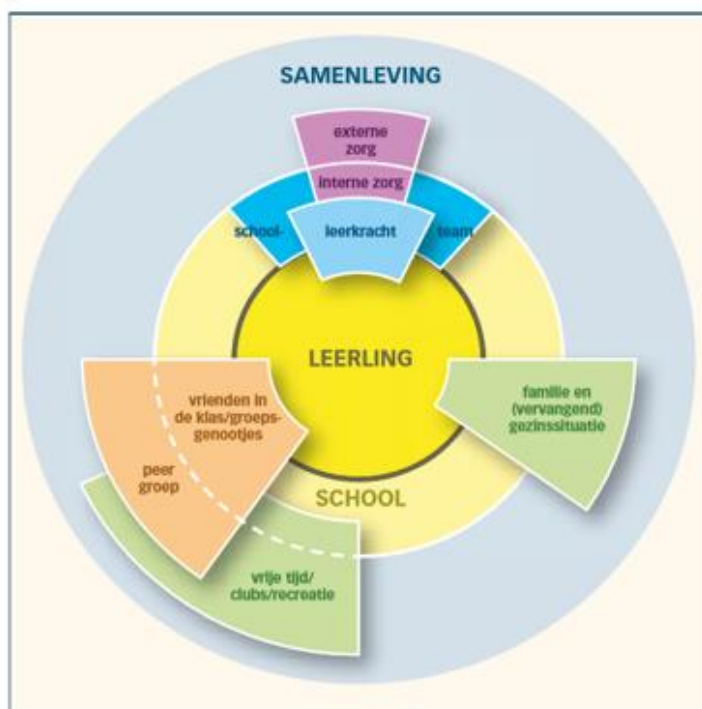
Team Bernadette vindt het belangrijk om iedereen te betrekken bij een veilig pedagogisch klimaat. Het team, de leerlingen én ouders staan met elkaar in relatie en zij maken allemaal deel uit van de schoolcultuur (zie Figuur 3) (Van Meersbergen & Jeninga, 2012). De kwaliteit van deze relaties (leraren onderling,

leraren naar leerlingen, leerlingen onderling, ouders naar leraren, ouders naar leerlingen, enz.) dragen sterk bij aan ons welbevinden (Van Zundert, 2017).

Daarom is ons streven dat iedereen binnen de school en in de daaraan gekoppelde omgeving **verantwoordelijkheid** neemt en **samenwerkt** aan een veilig pedagogisch klimaat, zoals deze beschreven staat in deze pedagogische visie en in het pedagogisch beleid van de school. Een positieve, open houding en **communicatie** vinden wij hierbij van belang.

Op deze manier creëren we samen de meest optimale omstandigheden om iedereen op school te laten floreren en duurzaam de ontwikkeling van problemen te voorkomen (Van Zundert, 2017).

Figuur 3. De ecologie van de leerling. Overgenomen uit De ecologie van de leerling: Een systeemgericht model voor het onderwijs (Van Meersbergen & Jeninga, 2012).

Sociaal emotioneel leren (SEL)

Bovenstaande willen wij bereiken middels SEL. Wij geloven in SEL, omdat uit onderzoek blijkt dat schoolbrede programma's die gericht zijn op SEL positieve uitkomsten hebben voor de sociale en emotionele vaardigheden van de

leerlingen, hun houding ten aanzien van zichzelf en anderen, gedragsproblemen én leerprestaties (Durlak et al., 2011).

SEL is het leerproces waardoor kinderen én volwassenen: emoties begrijpen en beheersen, positieve doelen stellen en behalen, empathie voelen voor en laten zien aan anderen, positieve relaties ontwikkelen en onderhouden en verantwoordelijke keuzes maken (CASEL, 2012).

Wij streven er binnen ons onderwijs naar de 5 SEL-competenties (zie Figuur 4) bij leerlingen te ontwikkelen. Dit doen wij door deze vaardigheden te integreren binnen ons onderwijs; sociaal emotioneel leren doen wij de hele dag door, in allerlei contexten.

	Competentie	Omschrijving
Ik competenties	Besef van jezelf	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van je eigen lichaam • Gevoelens herkennen en benoemen • Zelfvertrouwen
	Zelfmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • Heftige emoties controleren • Doelgericht gedrag • Weten wanneer je hulp moet zoeken
Jij competenties	Besef van de ander	<ul style="list-style-type: none"> • Empathie • Je inleven in de ander • Diversiteit waarderen
	Relaties met anderen	<ul style="list-style-type: none"> • Vrienden maken • Vrienden houden • Conflicten voorkomen en oplossen
Wij competenties	Keuzes maken	<ul style="list-style-type: none"> • Eerlijk onderhandelen • Goed zijn voor jezelf en de ander • Zelfreflectie

Figuur 4. Overzicht SEL-competenties (Van Overveld, 2017).

Overgenomen van <https://www.keesvanoverveld.nl/boeken/sel/>.

Bronnenlijst:

- Biesta, G. J. J. (2011). *De school als toegang tot de wereld: een pedagogische kijk op goed onderwijs*. Geraadpleegd op 20 mei 2020, van https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwj_OfoipjiAhXKZIAKHf9LDYYQFjABegQIABAC&url=http%3A%2F%2Fpublications.uni.lu%2Fbitstream%2F10993%2F6980%2F1%2Ffinal%2520Biesta%25202011%2520school%2520als%2520toegang.doc&usq=AOvVaw0dnmiK22kXx346RSjScpcV
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL) (2012). *2013 CASEL Guide: Effective Social and Emotional Learning programs, Preschool and Elementary School Edition*. Chicago: CASEL.
- Durlak, J.A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D. & Schellinger, K. B. (2011). *The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions*. Child Development, 82(1), 405–432.
- Durlak, J.A., Domitrovich, C.E., Weissberg, R.P. & Gullotta, T.P. (2015). *Handbook of social and emotional learning: research and practice*. New York: The Guilford Press.
- Goei, S.L., Nelen, M., Oudheusden, M. v., Bruïne, E. d., Piscaer, D., Roozeboom, C., Schoorel, B. & Blok, R. (2010). *Omgaan met gedragsproblemen in het onderwijs: SWPBS*. Geraadpleegd op 19 mei 2020, van https://www.swpbs.nl/files/538/artikel_swpbs_remediaal_deel_1.pdf
- Greenwood, C.R., Kratochwill, T.R., & Clements, M. (2008). *Schoolwide prevention models. Lessons learned in elementary schools*. New York, London: The Guilford Press.
- Van Overveld, K. (2016). *Groepsplan gedrag: planmatig werken aan passend onderwijs*. Huizen: Uitgeverij Pica.
- Van Overveld, K. (2017). *SEL: Sociaal-emotioneel leren als basis*. Huizen: Uitgeverij Pica.
- Van Zundert, R. (2017). *Heleschoolbenadering positieve psychologie. Integratie van het beste van beide werelden*. Tijdschrift Positieve Psychologie, 1, 72-80. Geraadpleegd op 20 mei 2020, van <http://leerenveerkracht.nl/2016wp/portfolios/heleschoolbenadering-positieve-psychologie-tijdschrift-positieve-psychologie/>